

Jauniešu pilsētvides izpētes atklājumi Raiņa ielā

Kādas ir Tavas attiecības ar Raiņa ielu? Ko redzi, dzirdi un jūti, esot ielas telpā? Kas liek justies labi, bet no kā mēģini izvairīties? Šie bija daži no jautājumiem, uz kuriem atbildes mēģināja rast jaunie cēsnieki, kas 4. jūnija pēcpusdienā satikās radošo un digitālo industriju kvartālā “Rainis”, lai piedalītos pilsētvides izpētes darbnīcā.

Lai sadraudzētos, vispirms ir jāiepazīstas. Tieši tā varētu definēt pilsētvides izpētes darbnīcas mērķi, kas mudināja jauniešus izzināt Raiņa ielu tās dažādībā, ieraudzīt patīkamās un ne tik jaukās vietas ielas telpā, piefiksēt savas sajūtas, novērot citu cilvēku reakcijas, kustību trajektorijas. Raiņa iela ir viena no centrālajām Cēsu pilsētas ielām, bet to raksturo savdabīgs novietojums un lietojuma raksturs. Raiņa iela kā vienota iela izveidojās 1989.gadā, kad stacijas laukumam pieguļošās ielas posms no Ukrainas sadraudzības pilsētas Kazatinas nosaukuma tika nomainīts uz Raiņa vārdu un apvienots ar jau tajā laikā esošās Raiņa, agrākās Dubinska ielas posmu, kas vijās augšup no Rīgas ielas gar seno muižas dzirnavu dīķi. Var teikt, ka šajā ielas posmā kā grāmatas atvērumā satiekas divi Latvijas vēstures stāsti: vienā ielas pusē ir stāsts par brīvvalsti ar gleznaino, 20.gs. pirmajā pusē skatu kartītēs populāro Cēsu vecpilsētas panorāmu, stalto Cēsu alus darītavas īpašnieka Jāņa Medņa savrupnamu un kuplo

ozolu rindu, bet otrā pusē - padomju okupācijas laika pilsētplānošanas liecība ar 1950tajos gados veidoto neizteiksmīgo daudzstāvu dzīvojamās apbūves kvartālu darba ļaužu ģimenēm.

Skats uz pilsētu no Dubinskas puses 20. gs. sākumā. Avots šeit.

*1950to gados veidotā dzīvojamo māju apbūve. Avots: **Cēsu Stars, Nr.115 (26.09.1959)***

Pēc savstarpējas darbnīcas dalībnieku iepazīšanās, darba uzdevuma un materiālu saņemšanas, jaunieši sadalījās divās komandās un tika aicināti doties laukā, “ienirstot” ielas telpā un izceļot viņuprāt vērtīgo, interesanto, saglabājamo un pilnveidojamo. Katra no komandām ielas izziņu sāka no pretējām pusēm – viena no stacijas laukuma puses, otra no Rīgas ielas puses. Kā grupu satikšanās vieta un centrālā izpētes telpa bija pašvaldības īpašumā esošais ābeļdārzs Raiņa ielā 15, iepretim dzelzceļa sliekšņiem. Atgriežoties radošo un digitālo industriju kvartāla “Rainis” telpās, jaunieši demonstrēja izpētes laikā radītās skices, kurās mēģināja fiksēt ielas funkcionālās zonas, veikt sensoro jeb sajūtu kartēšanu un atzīmēt vietas, kurās būtu iespējams īstenot uzlabojumus.

Lūgti raksturot ikdienas attiecības ar Raiņa ielu, darbnīcas dalībnieki neslēpj, ka tās ir “rezervētas” un ielu izmanto galvenokārt tikai kā tranzīta maršrutu ceļā uz skolu, staciju vai veikaliem. Jaunieši atzīst, ka stacijas apkārtnē izceļas ar troksni, intensīvu satiksmi, automašīnu radītu izplūdes gāzu smaku un apēnojuma trūkumu – jo īpaši posmā gar garāžu teritoriju. Tomēr izpētes laikā jaunieši saskatīja ielas gleznaino potenciālu. Īpaši akcentēts tika no Rīgas ielas puses augšup vedošais ielas posms ar ozolu stādījumu rindu – jaunieši rosina tur izvietot soliņus, lai ikviens varētu atpūsties un baudīt Cēsu panorāmu ar Jāņa baznīcas siluetu centrā. Tāpat izskanēja ierosinājumi papildināt daudzstāvu apbūvi ar krūmiem, apstādījumiem, mazinot drūmo pamestības sajūtu, kas izteikti jūtama ziemā. Interesanti, ka jaunie pilsētnieki, kas pārvietojas ar

velosipēdu, aicina saglabāt dažus nelīdzenumus jeb “pampakus” ielas asfalta iesegumā, kas noder kā nelieli trampļiņi un pārvietošanos dara aizraujošāku.

Vislielāko iespaidu uz darbnīcas dalībniekiem atstāja krasais sajūtu kontrasts, no skaļās kņadas stacijas ielas posmā, nonākot ābeļdārza klusumā un svaigajā gaisā. Lai šo vietu atdzīvinātu, jaunieši kā prioritāti min teritorijas pieejamības uzlabošanu: garās zāles nopļaušanu, ieejas mezglu paredzēšanu piekļuvei no Raiņa ielas, kas šobrīd ir iežogota, un pārejas izveidi pār Pirtsupīti.

Jauniešu pārdomas pauž vēlmi pēc sakoptas vides, kurā tiek saglabātas savrupas, tomēr drošas atpūtas “kabatiņas” un dabas klātbūtne, ļaujot realizēt dažādas nodarbes - putnu vērošanu, zīmēšanu vai vienkārši būšanu kopā ar draugiem. Viņu piedāvātās idejas ietver mobilu, pārvietojamu sēdmēbeļu un galdiņu izvietojumu, šūpuļtīklu uzstādīšanu un gaismiņu virteņu iekāršanu starp kokiem. Darbnīcas laikā dalībnieki diskutēja arī par iespēju dārza apmeklētāju kustību organizēt, izbūvējot koka laipas, kas ne tikai būtu interesants labiekārtojuma elements, bet arī saudzētu dārzā esošās dabas vērtības. Savukārt blakus esošajā plavā tiek rosināts veidot sportisku aktivitāšu zonu un gar Dārzniecības ielu izvietot soliņus skata baudīšanai uz vecpilsētu. Darbnīcas rezultāti atklāj jauniešu vēlmi pēc zaļākas, pieejamākas un atpūtai piemērotas pilsētvides, kas saglabā nepārveidotas dabas klātbūtni, ļauj telpas iekārtojumu transformēt atkarībā lietojuma mērķa un tajā pašā laikā ir droša, pārredzama.

Pilsētvides izpētes darbnīca bija pirmā no projekta “*Dzīvot-ies Raiņa ielā*” aktivitātēm, kurai septembra pirmajā pusē sekos mazo arhitektūras formu darbnīca un Cēsu pilsētas Mākslas skolas audzēkņu “Urban Sketching” plenērs. Projekta noslēgums plānots dzejnieka Jāņa Raiņa dzimšanas dienas nedēļas nogalē ar kaimiņu svētkiem un rakstnieces Luīzes Pastores, grāmatas “Raiņa ielas cirks” autores, vadītām radošām nodarbēm ģimenēm ar bērniem.

Ikviens cēsinieks, īpaši jaunieši un Raiņa ielas apkaimes iedzīvotāji, kas vēlas iesaistīties projekta aktivitātēs, aicināti pievienoties, rakstot laura.kindzule@gmail.com

Projekts “*Dzīvot-ies Raiņa ielā*” tiek īstenots ar Cēsu novada pašvaldības Kultūras pārvaldes finansiālu atbalstu.

Informāciju sagatavoja:

Laura Kindzule

*projekta “*Dzīvot-ies Raiņa ielā*” vadītāja*

